

טיב ד'השגחה

מעשיות אויף השגחה פרטית
און אונזערע שטארקע

א פרישע באזאז צופרי

אמאנץ יאר וואוין איך אין אויסלאנג, אבער שטיינדיג איידער די ימים טובים האב איך באשלאסן אז כוונת ווין ביי מייענע עלטערן אין ארץ ישראל.

איך האב באשטעלט א טיקעט אויפן פליגער קיין ארץ ישראל, און צו די באשטימטע צייטן ביי איך געווען אין עירפארט גרייט ארויסצופארן.

איידער די רייע האב איך געמאכט סדר אין מייענע זאכן, איך האב איינגעפאקט מייענע וועג, די קליידער פון די בני בית און די קינדער.

אין די לעצטע צייטן זענען די עירפארט באאמטע געווארן זייער שטרענג מיט וואס זיי קאנטראלירן וויפיל וואג יעדער איינער מעג נעמען. איך האב פרובירט אכטונג צונעבן נישט איבערצוגרייכן די מאס, אבער למעשה נאכן ארויפלייגן מירן רעגל אויף זייער וואג בין איך געווען היבש איבערגעוואגן.

די באאמטע האבן מיר געזאגט אז אויך קען עס נישט ארויפגיין, איך מוז אראפנעמען פון איר אכטשטיג א טייל פון די וואג.

זייענדיג אין א פארלעגענהייט וועלכע זאך נעמט מען אראפ און אנהייבנדיג אויסציוועלן זאכן פון די רעגל האבן די באאמטע פארנעמלעך א וואונדער. ענדליך, זייענדיג אז מירן האבט באמאזשן מיין ליידיג האבן זיי פארנעמלעך אז איך קען נעמען די זאכן אין האנט באמאזשן.

עס איז מיר נישט געווען געשמאק צו וועהלן זאכן אין עירפארט, איך האב געזאגט 'גם אז לטובה און זיך גענומען צו די עבודה.'

איך האב אנגעפאקט מירן האנט באמאזשן אויף ווי ווייט עס איז געגאנגען ביז עס איז געווארן איבערגעשטעלט מיט וועג, און מיט דעם בין איך ארויף אויפן פליגער.

די פליגער האט געלאנדעט, איך האב זיך געשטעלט אין די רייע צונעמען מירן רעגל אבער מיטאמאל זעה איך אז מירן רעגל איז נישט דא.

איך האב אנגעהויבן זוכן און אראפ, אבער איך האב עס נישט געטראפן.

אנפערנענדיג די באאמטע ווען עס קומט, האבן זיי מיר געזאגט אז עס וועט קומען צוגיין ערשט מארגן און אז זיי וועלן עס דעליווערן ביז צום שטוב.

איך האב מקבל געווען די סיטואציע באהאב און לבין געפארן צו מייענע עלטערן.

דעם אנדערן טאג אינדערפרי האב איך געזוכט צו טוישן פרישע וועג, און ערשט יעצט האב איך זיך געפאסט די גרויסע סייערא דשמיא וואס איך האב געקען געהאט, אז מען האט מיר געשייט אויפלייגן מייענע וועג אין מירן האנט באמאזשן.

איך האב געהאט פרישע וועג אנגעטאן דעם געקעסט צופרי.

עס האט זיך אויסגעשטעלט אז וואס עס איז געווען פראבלעמאטיש א טאג פריער, איך האב געווען פאר מירן טובה וועגן.

און איך האב געזאגט: און

נישט מתגבר זיין אויף איר, אז די תורה קרייבט נישט ארויס אז א סימן אז דו האסט די כוחות זיך מתגבר צו זיין אויף די נסיון.

דער אמת איז אז דאס איז א כלל גדול פאר יעדן מענטש אין זיין לעבן. דאס לעבן פון א איד איז איין לאנגער קייט פון נסיונות. אסאך מאל זענען די נסיונות גרינגער און אסאך מאל זענען די נסיונות שווערער, אבער אייביג איז דא דער כח זיך צו שטארקן אויף איר.

אין די ווערטער פון רש"י איז דא דער יסוד, אבער אויך דער צווייטער יסוד וואס געשעט ווען מען קען זיך נישט מתגבר זיין און מען פאלט דורך, ליגט אויך אין די פסוקים.

די תורה זאגט פאר'ן איד אז עס איז אמת אז דו קענסט זיך נישט מתגבר זיין אויף דיינע נסיונות, אבער ווייט אז עס איז דא א פרייז פאר'ן זיך נישט קענען מתגבר זיין.

רש"י שמועסט אויס אז די פרייז ליגט באהאלטן ברמיה אין די סמיכות פון די פרשה'ס איינע נעבן די אנדערע.

די תורה רעדט צו דעם מענטש און זאגט אים אז איך לאז דיר טאקע עובר זיין און זיך נאכגעבן די תורה, אבער פון אזעלכע היתרים קומט נישט ארויס קיין גוטס און סוף ענדיגן זיי זיך זייער ביטער אז מען האט זיך פייגט, ווי עס איז דער לשון פון רש"י 'אלב אם נשאה סופו להיות שונאה, וסופו להוליד ממנה בן סורר ומורה, און עס טויג נישט ברוחניות און נישט בגשמיות.'

אין צוויי וועגן רעדט דא די תורה צו דעם בעל תורה און איז אים מעורר אז ער זאל זיך איינהאלטן פון זיך נאכגעבן די תורה. די ערשטע בחינה איז די דערמאנטע בחינה אז א איד האט דער כח זיך איינגעהאלטן, די צווייטע בחינה איז די בחינה פון אז עס קאסט א פרייז.

עס איז ידוע וואס צדיקים זאגן אויף די ווערטער פון די גמרא אז די מזונות פון א מענטש איז קצוב מראש השנה לראש השנה.

אויסערליך זעט אויס ווי די מזונות מיינט די פרנסה, אבער למעשה זאגן צדיקים אז דאס גייט ארויף אויף הנאה - אז ראש השנה איז באשערט פאר'ן מענטש וויפיל הנאה ער זאל האבן די יאר.

עס מיינט אז ווען א מענטש האט הנאה פון דברים אסורים גייט עס בהכרח אויפ'ן חשבון פון אנדערע הנאות און עס קומט אויס אז דער איד פארדינט נישט די הנאה נאר ער טוישט אויף איין הנאה פאר די אנדערע.

די בחינה איז מרומם אין די סמיכות הדברים. די תורה זאגט פאר'ן מענטש אז דער 'פת תואר' האט א פרייז אז ענדע וועסטו ליידן פון איר, ווייל דו האסט פארנוצט די הנאה און עס איז דיר נישט געבליבן קיין איבערגעגעבן הנאה נאר צער און עגמת נפש.

זאל הקב"ה נעבן אז מען זאל אייביג האבן די קאפ אויפ'ן פלאץ, און זיך נישט לאזן פארבלענדען פאר פאלשע הנאות און קענען דינען הקב"ה און געניסן פון א תענוג רוחני וצנחי און טון תשובה שלימה לפניה.

די עבודה פון די אלול טעג - ג'

מנהג ישראל להקשות בשופר בכל חודש אלול
טושיע"ו סי' תקפ"א

און אין ספר מדר"ל (מנהגים הלכות ימים העוראים ס"ה) טייטש ווי פאלגנד: 'מנהג הוא בכל חצוצת ישראלי' לחצות שופר מנהגם אלול. מדר"ל: מנהג כשר להקשות מראש חודש אלול כדי להקשות השקט, ואין יודע מהו דין ויקשר. לכן אין להקשות בערב ראש השנה כי אז יהיה סכנה השקט שישם הדיו עצב וכו'. וכן מה שמתחילין התורה במדברית בשמחת התורה משמע זה שלא יכון מתי החלת השנה ולא ידע לקשר.

זענען מיר אז דער מדר"ל האלט, אז נישט נאר דאס וואס מיר בלאזן נישט שופר אום ערב ראש השנה איז כדי צו פארטומלען דעם שטן, אויז ווי עס ווערט געברענגט אין אלע פוסקים (מ"א ס"ה א"ר, ד' פלג' משבצות, וכו' וכו' - וכו'). - נאר איז דאס בלאזן דורכאויס חודש אלול, און איך באשטייט געווארן כדי צו פארטומלען און פארשטין דער שטן, אז ער זאל נישט וויסן ווען עס געפאלט דער דין ודין און אזוי איז משמע פון די ווערטער פון דער טור (אנהיים ס"ק) זע דאדער.

און לויט דעם וועלן מיר פארשטיין דעם פסוק (תהלים פ"ד-ה): 'תקעו בחדש שופר' - דעם גאנצן חודש זאלט איר בלאזן מיטן שופר, 'בכסה ליום הגג' - כדי דער טאג פון אונזער יום-טוב זאל זיין פארדעקט און דער מקטרג זאל נישט וויסן ווען עס געפאלט. און דער פסוק איז פארשט דער טעם: 'כי כח לישאלהו אה משפט לאלקי יעקב', און כדי ער זאל נישט מקטרג זיין ביים משפט אינעם יום הדין, שוין מען אים מבלבל זיין דורכן גאנצן חודש מיט תקיעת שופר (שפת יהוש).

עס איז אמאל געווען א ישיבה בחור וועלכער האט געלענט מיט פיליפין, און האט נישט געזען קיין ברבא און געזאגט אין זיין לערנען: 'און וויבאלד דאס דיינע געזינט זיין אינעם אהרן וואס איז פריי פון האבן (מ"ב) הלכות אסורי ביאה כ"א, האבן זיך אנגעהויבן די נסיונות פון דער פייער פונעם יצר הרע צו ברענגען אין אים אזוי ווי פייער וואס כאפט זיך אן אין שטייב (און געקערט סוטה מה). דאמא ליצול.

זיין רותווינדעדיגער גושטאנד איז געגאנגען אראפ און אראפ ביז עס איז אנגעקומען דער ערד אז ער האט שוין נישט געפונען זיין פלאץ אויפן ישיבה באנק. ער האט שוין געוואלט מיטן גאנצן ווילן פארלאזן די ישיבה און איך דאס גאנצע עולם התורה און דאס אידישקייט בכלל ה' ישמע, און זיך באהעפטן פאר זיין זענען פון א רופע ליידיג-גייער וועלכע האבן פארלאזט די דרך התורה...

אין א שמועס וואס ער האט געהאלטן מיטן 'משגיח' פון די ישיבה, וועלכער איז געווען זייער א קלוגער פון פארשטענדעליכע מתקן, און האט געהאט א פערזענליכער קשר מיט די תלמידים האט זיך געעפנט דאס אהרן פונעם בחור, און ער האט גענומען באווייזן זיין געזינט מצב 'אויזאז' ווי אזוי עס איז אויז... און דער בחור פאנערדיג פארן שמועס 'און שטייט איר דא אזוי פארשטעקט אינעם זעלבן מצב שוין אויפ'ל' זאגט, נישט פילנדיג אים שום סיפור און געזאגט אינעם לערנען, און אזויא דא נישט אים דאס שטייב אלעס איז היקענדיג...

איך האב נישט קיין שום טעם אין לעבן! נאר א שווערער יאך, וואס פאדערט פון מיר מיטן גאנצן שטערענקייט אז איך דארף זיך צושטעלן צו א שטערנדיגער שטייגער פון א ישיבה לעבן, וואו מען איז ארוםגענומען מיט בלויז לערנען און לערנען, פון צופרי ביז ביינאכט. איך האב ארגישט דערפון עס איז מיר נאכאם געווארן דערפון! איך וויל פארלאזן די ישיבה און לכל תפוחת הנאה האבן פון די עולם הזה לעבן און אידע פארנעמען!

דער משנה שטן זיין גרויס פארשטאנד און עמפונדיקייט, איז ער נישט אריינגענומען מיט אין ליידיגע וויכוחים וועלכע טראגן ארגישט מיט זיך, נאר ער האט ארויסגענומען פון קעשענען אן אלטע גאלדענע מטבע וואס דורך די יארן האט זיך אנגעקליבן מיט אסאך ראסט (דשווארען חלדה) און ער האט געבעטן פונעם בחור 'זייערן' טייערער פריינט, און האב איר דא א טייערע און געלעבטע מטבע וואס איז וויל עס פארקויפן אלץ 'אשתי', און וויבאלד איך קען דיר אלץ א בחור מיט גוטע כשרונות מיט א פינגענע חוש פאר מסחר...

מיין איז אז וועסט מיר קענען וועלכע שופר דאמא! - וויבאלד דא האסט מיר דערציילט אז דו קענסט מיט דעם מארק דורך דינע אפטע באזוכן דארט... דעריבער האט דער משנה אויסגעפירט, נעם אט דעם גאלדענען מטבע און פראברע עס צו פארקויפן פאר א טון פרייט וואס זאל זיין נישט ווייניגער ווי דריי הונדערט דאלער (300) שבין ותקלין: - איך וועל דיר ווי פארשטענדליך אראפגעבן פראצענטן דערפון, נאר העלף מיר עס צו פארקויפן איינמאל פאר אלעמאל אבער געדענק וואס מיר האבן אפגעקערט - נישט ווייניגער ווי דריי הונדערט דאלער!

נישט קיין פראבלעם - האט דער בחור געזאגט מיט פרייד - זייער ערן!

ער האט טיף באהאלטן דעם מטבע אין זיין קעשענען און זיך ארויסגעלאזט צום מארקפלאץ פאר איינציגן אויסגענומען זיין גאנצליכע וואס דער משנה האט דערמאנט. ער האט אויפגענומען עטליכע ווערטער מיט איין סוחר, און געכאפט א שמועס מיט נאך א סוחר, ווייניגער דעם מטבע וואס ער האט, און באצייכנעט אז דאס איז אן אור-אלטע מטבע וואס האט נאר א היסטארישן ווערט:

'און ווי טייער איז אט די מטבע?' האבן די סוחרים געפונען. 'דריי הונדערט דאלער, איז די ענדגילטיגע פריילי' האט דער בחור באשטימט, נישט לאנגדיג קיין ארט צו אראפגאלדען.

הערנדיג זינע ווערטער, האבן זיך די סוחרים געזאגט, קלאמט ער לעבנדיג: 'די מטבע וואס דו האסט געקויפט איז ווער'.

און איז פול מיט זשאווער פון אלע זייטן. אט קוק נאר ווי עס זעט אויס! אזא מטבע איז ווערד מערליך (סופ"ס) דאלער (50) און דא פארלאנגסטו דערפאר גאנצע דריי הונדערט דאלער?

אינגאנצן אפגעזאפט, איז דער בחור אפילו פראברעט פונעם מארקפלאץ. איך דער משנה איז דאך נישט קיין שוטה און ווייטט גוט וואס ער האט דא אויב אזוי, פארוואס האט ער אים געוויסן אז ער זאל פאדערן דריי הונדערט דאלער פאר א מטבע וואס לויט אלע הענדלער פונעם מארק איז נישט ווערד מער ווי פופציג ער האט אפילו פראברעט באזוכן אין די הייזער פון נאך עטליכע סוחרים אבער קיין איינער פון זיי איז נישט געווען צו זאלן מער ווי פופציג דאלער! נאך עטליכע שעה פון פראברען און געזאגט איז דער בחור צוריקגעקומען צום משנה בבית פנים אינגאנצן צובראכן דערפון וואס עס איז נישט געלעבט צו ווייזן זיין כח און זיין געפערטען חוש צו האנדלען...

נאכדעם וואס דער משנה האט געזעהן פון אים וואס ער האט פאסטעט מיט אים אינעם מארק האט ער אים געקויפט צו א ספעציעלן סמחה וועלכער האט זיך שטארק אויסגעצייכנט אין גאל, און אים געבעטן אז ער זאל עס פראברען צו פארקויפן פאר אים אבער איך פאר אים האט ער אויסגענומען אז ער זאל עס אים פארקויפן פאר נישט ווייניגער ווי דריי הונדערט דאלער!

ווען דער בחור איז אנגעקומען צו אט דעם גרויסער סוחר, האט זייער גענומען און האט אריין די מטבע און עס מיט באטראכט פון אלע זייטן. וועלכער האט ער עס גענומען צו א ספעציעלן ווינקל וואו ער האט געהאט פארשיידענע כלים און מאשינען, וואו די מטבע איז אריבער א ספעציעלן באהאנדלונג. ענדליך איז עס געבליבן אין פון אלע זשאווער וואס האט זיך אנגעקלעבט אין דעם און מיט א ספעציעלן אינסטרומענט האט ער אויסגעלאנגט און נאכדעם געריינט פון אלע זייטן, ביז די מטבע איז ארויסגעקומען גלאנצט שפילדיג און שיינענדיג! עס איז מסת געווארן פנים 'חשודות באב לאין!'

נאך אט די גאנצע 'עבודה', האט דער בחור געפונען דעם געלונגענעם סוחר: 'און וויפיל וועט איר יעצט גייען זיין צו זאלן פאר אט די מטבע?'

דער סוחר האט נאכאמאל גענומען דעם מטבע אין זיין האנט, און עס גוט באטראכט פון אלע זייטן, און ענדליך האט ער אויסגענומען א פריי: זיין הונדערט דאלער (700) שבין ותקלין! במסעדיקייט איז דאס אז זייער א טייערע און געלעבטע מטבע.

'וואס?' האט זיך בחור צושייט, ערשטונט. ער איז ווערד געווען אז נאכא זיינע דעם מטבע וועט דער ווערד דערפון ארויפגיין מיט געזיילטע דאלערן. אבער אז דער פריי דערפון זאל שטיין אזוי הויך, דאס איז אים בכלל נישט איינגעפאלן! דער בחור האט זיך זייער געפריידט. אט האט ער ב"ה דא געמאכט זייער א געלונגענע געשעפט! יעצט וועט ער ווייזן פארן סמחה ווי א געלונגענער סוחר ער איז... וויבאלד

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zeligk@gmail.com or text 718-249-7172